

N Koopkrachtpremie A2
MH/ND/AS
896-2023

Brussel, 24 april 2023

ADVIES

over

**EEN ONTWERP VAN KONINKLIJK BESLUIT BETREFFENDE
DE KOOPKRACHTPREMIE**

(goedgekeurd door het bureau op 7 februari maart 2023,
bekrachtigd door de algemene vergadering van de Hoge Raad op 24 april 2023)

Op 16 januari 2023 heeft de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO van de heer Pierre-Yves Dermagne, Vice-eersteminister en Minister van Economie en Werk, een adviesvraag ontvangen over een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de koopkrachtpremie.

Na raadpleging van de commissie Algemeen KMO-beleid, die is samengekomen op 1 februari 2013, heeft het bureau van de Hoge Raad op 7 februari 2023 onderstaand advies uitgebracht, dat werd bekrachtigd door de algemene vergadering op 24 april 2023.

CONTEXT

Het ontwerp van koninklijk besluit waarover het advies van de Hoge Raad wordt gevraagd, beoogt de invoering van een koopkrachtpremie in de vorm van consumptiecheques, door middel van de wijziging van twee koninklijke besluiten. Het gaat enerzijds om het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en anderzijds om het koninklijk besluit van 12 oktober 2010 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en erkenningsprocedure voor uitgevers van maaltijd-, eco- of consumptiecheques in een elektronische vorm, tot uitvoering van artikelen 183 tot 185 van de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen.

Het doel is om de ondernemingen die in 2022 goede resultaten hebben behaald de mogelijkheid te bieden om in 2023 een eenmalige koopkrachtpremie te betalen aan hun werknemers, in de context van de energiecrisis. Deze premie, die onderworpen is aan een bijzondere werkgeversbijdrage van 16,5% en waarvoor geen werknemersbijdrage verschuldigd is, kan oplopen tot maximumbedragen van respectievelijk 500 euro in ondernemingen die in 2022 hoge winsten hebben behaald en 750 euro in het geval van uitzonderlijk hoge winst in 2022.

Voorzien is dat dit koninklijk besluit tegelijk met de wet die het uitvoert in werking treedt. Met het oog hierop is het voorontwerp van wet houdende maatregelen inzake het loonoverleg voor de periode 2023-2024 bij de adviesvraag gevoegd.

De Hoge Raad wordt geraadpleegd overeenkomstig artikel 184, §1 van de wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen.

STANDPUNTEN

De Hoge Raad is geen voorstander van de invoering van een koopkrachtpremie, die bovendien kan oplopen tot een dergelijk hoog bedrag, en dit in de context van hoge looninflatie en verlies van concurrentievermogen waarmee de ondernemingen die in ons land actief zijn worden geconfronteerd. Dit systeem, dat erin bestaat een mogelijkheid in te voeren voor de werkgevers om af te wijken van de loonnorm van 0% ondanks het ontbreken van een marge, riskeert extra druk te leggen op deze werkgevers ten opzichte van de werknemers en hun vertegenwoordigers. Het huidige ontwerp van koninklijk besluit roept een aantal vragen op. De uitvoering ervan lijkt immers moeilijk en zal een negatieve impact hebben op de kmo's.

A. Negatieve gevolgen van deze premie voor de kmo's

1) Het concurrentievermogen van de kmo's vrijwaren

De bescherming van de koopkracht veronderstelt het behoud van de werkgelegenheid, wat inhoudt dat men moet inzetten op het concurrentievermogen van ondernemingen. Het systeem van automatische indexering van de lonen (ten belope van meer dan 11% voor 1,3 miljoen werknemers in januari 2023, namelijk zij die ressorteren onder PC 200, de horeca, het wegvervoer of de voedingsnijverheid) in combinatie met de stijging van de kosten in 2022 (hoofdzakelijk te wijten aan de explosieve stijging van de energie- en grondstoffenkosten) hebben echter tot gevolg dat de concurrentiepositie van de ondernemingen die in België actief zijn, achteruitgaat. Uit dit oogpunt lijkt een aanvullende premie die kan oplopen tot 750 euro – d.w.z. een bedrag dat nog hoger is dan de coronapremie terwijl de ondernemingen harder worden getroffen door de huidige crisis – een maatregel die het risico loopt nog nadeliger te zijn voor het concurrentievermogen van de kmo's. Hoewel dit nieuwe instrument enkel betrekking heeft op ondernemingen die in 2022 goede resultaten hebben behaald, mag men niet vergeten dat een onderneming in 2022 weliswaar ruim winstgevend kan zijn geweest, maar dat haar vooruitzichten voor 2023 (aanzienlijk) minder goed kunnen zijn. Bovendien, zo stelt de recente studie van de Nationale Bank van België, is het zo dat hoewel de top 1% van de ondernemingen in 2022 hun winstmarges zagen vooruitgaan, de 99% overige ondernemingen hun marges hebben zien stabiliseren of dalen.¹ In dit verband hoopt de Hoge Raad dat er in 2023 aanvullende steunmaatregelen voor ondernemingen in moeilijkheden zullen kunnen worden ingevoerd.

Het ontwerp van koninklijk besluit heeft tot doel om de formule van de consumptiecheques, die werden ingevoerd in 2020 en vervolgens opnieuw in 2021, opnieuw in te voeren. In 2021 had de regering voorgesteld dat de ondernemingen die goede resultaten hadden behaald tijdens de COVID-19 pandemie een coronapremie zouden kunnen toekennen aan hun personeel. Deze premie werd zeer ruim toegekend, veel meer dan voorzien. Gezien de hierboven uiteengezette context, meent de Hoge Raad dat een herhaling van dit scenario hoogst nadelig zou zijn voor de kmo's.

2) Personeelstekort

De Hoge Raad merkt op dat de problematiek van het tekort aan personeel steeds meer impact heeft op een toenemend aantal bedrijfssectoren, en in het bijzonder de kmo's. In deze context riskeert het creëren van een nieuw extralegaal voordeel, waar vooral de grootste ondernemingen voordeel uit zullen halen, de bestaande ongelijkheden en het gebrek aan attractiviteit van de kleinere ondernemingen ten opzichte van de werknemers, die zij nu reeds met moeite kunnen aantrekken en behouden, te vergroten. Deze kleinere ondernemingen ondervinden immers nu al moeilijkheden om te concurreren met grotere ondernemingen op het gebied van loon en voordelen voor het personeel. Dit nieuwe instrument dreigt dus de ongelijkheden tussen kleine en grote ondernemingen te doen toenemen.

---

¹ Cf. Studie van de Nationale Bank van België:
https://www.nbb.be/doc/ts/publications/other/230123_marges_nl.pdf

B. Criteria en definities

Het bepalen van de ondernemingen waarop deze mogelijkheid tot koopkrachtpremie is gericht, steunt op de definities van hoge en uitzonderlijk hoge winst enerzijds en van goede resultaten anderzijds. Dit op zijn minst vage toekenningscriterium vereist een bijkomende tussenkomst op ondernemings- of sectorniveau. Artikel 1 van het ontwerp van koninklijk besluit bepaalt immers dat de definities van “hoge” en “uitzonderlijk hoge” winst vervat zullen moeten zijn in een collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) gesloten op sectoraal vlak (d.w.z. binnen het betrokken paritair (sub)comité). In het geval van een premie die wordt bepaald via een CAO gesloten op ondernemingsvlak dient deze bovendien te worden verantwoord door “goede resultaten” die door de onderneming zijn behaald.

Opgemerkt dient te worden dat dit ontwerp van koninklijk besluit geen rekening lijkt te houden met een aantal realiteiten. Zo heeft niet elke onderneming een boekjaar per kalenderjaar. Veel ondernemingen sluiten hun boekjaar pas af op 31 maart en hebben voor die datum dus geen exact beeld van de gemaakte winsten.

De Hoge Raad is van mening dat de “hoge” en “uitzonderlijk hoge winst” niet zouden mogen worden gedefinieerd via sectorale onderhandelingen, maar in het koninklijk besluit zelf. Hoewel de paritaire comités ondernemingen uit eenzelfde sector omvatten, varieert de realiteit binnen eenzelfde sector sterk en heeft de crisis een verschillend impact op elke onderneming, al naargelang met name hun geografische ligging en hun grootte. Bovendien dient te worden opgemerkt dat deze verwijzing naar de sectorale onderhandelingen lange en complexe besprekingen met zich mee zou brengen. Het sectorale niveau lijkt dan ook niet relevant voor deze definitie. Gevraagd wordt dat de volgende criteria zouden worden weerhouden in het koninklijk besluit:

- Ten eerste moet de bedrijfswinst, vermeld onder code 9901 van de resultatenrekening, het referentiecriterium zijn. Dit is het concept dat het best de werkelijke evolutie van de rendabiliteit van de normale activiteiten van de ondernemingen weerspiegelt. Ook kan een criterium worden overwogen dat gebaseerd is op een verhouding tussen de bedrijfswinst en een andere relevante grootte (eigen vermogen, activa of omzet). Hoe het ook zij, de som van de premies mag in geen geval groter zijn dan de totale bedrijfswinst van de onderneming.
- Ten tweede worden de volgende elementen voorgesteld om zowel het “hoge” karakter van de winsten die moeten worden behaald als het verschil tussen “hoog” en “uitzonderlijk hoog” weer te geven. Er moet sprake zijn van een aanzienlijke stijging van de bedrijfswinst van de onderneming ten opzichte van 2021 en ten opzichte van een gemiddelde van de vijf voorbije jaren (2017-2021). Concreet kan winst als “hoog” worden gedefinieerd wanneer de bedrijfswinst in 2022 minstens drie maal groter is dan de gemiddelde jaarwinst die het bedrijf maakte in de periode 2017-2021 (met abstractie van de jaren zonder winst of met verlies). Winst wordt gedefinieerd als “uitzonderlijk hoog” wanneer deze minstens zes maal zo hoog is als de gemiddelde jaarwinst die de onderneming maakte in de loop van de periode 2017-2021 (met abstractie van de jaren zonder winst of met verlies).

Overeenkomstig de voorgestelde definitie van (uitzonderlijk) hoge winst, zouden startende ondernemingen niet in aanmerking mogen komen voor deze mogelijkheid tot premie. Ook de ondernemingen die hun activiteiten stopzetten zouden moeten worden uitgesloten.

Ten slotte moet het begrip "goede resultaten", dat zal moeten worden gerechtvaardigd in het geval van een op ondernemingsniveau gesloten CAO, in het koninklijk besluit worden verduidelijkt. In het ontwerp van koninklijk besluit wordt hier niet verwezen naar de winsten. De Hoge Raad is van mening dat dezelfde definities als hierboven voorgesteld (hoge en uitzonderlijk hoge winst) van toepassing moeten zijn.

C. Modaliteiten en vormen van toekenning van de premie

Zoals hierboven toegelicht, dekt eenzelfde (sub)sector veel verschillende realiteiten. Derhalve zou het relevanter zijn om de ondernemingen de keuze te laten om al dan niet een premie toe te kennen en om zelf het bedrag ervan te bepalen. Overeenkomstig het huidige ontwerp van koninklijk besluit, zou een onderneming die voldoet aan het in een CAO vastgestelde criterium geen andere keuze hebben dan het bedrag van de premie te betalen, dat eveneens in diezelfde CAO werd bepaald binnen de grenzen vastgesteld door het koninklijk besluit.

Volgens het systeem dat in het huidige ontwerp van koninklijk besluit wordt voorgesteld, zou de premie bovendien enkel kunnen worden toegekend in de vorm van consumptiecheques, waarvoor een bijzondere werkgeversbijdrage van 16,5% verschuldigd is. De Hoge Raad meent dat het interessant zou zijn om een andere mogelijkheid te voorzien voor het toekennen van deze koopkrachtpremie, bijvoorbeeld via ecocheques. Dit alternatief is immers nog minder duur voor de werkgever, door de afwezigheid van een werkgeversbijdrage.

D. Andere opmerkingen

Door de toevoeging van §5, 1° aan artikel 19quinquies van het koninklijk besluit van 28 november 1969 voorziet het ontwerp van koninklijk besluit dat de koopkrachtpremie enkel mag worden uitgereikt tot en met 31 december 2023. Deze bepaling zou moeten worden aangevuld met een verwijzing naar de toekenning van de premie, zodat uitreiking en toekenning voor 31 december 2023 dienen te gebeuren.

Overigens is specifieke aandacht geboden met betrekking tot de aanvaarding van de consumptiecheques, indien het deze formule is die wordt weerhouden. De begunstigden van deze cheques moeten deze immers in zoveel mogelijk verkooppunten kunnen gebruiken, en niet alleen in bepaalde grote ketens. In dit verband moet de noodzaak worden benadrukt van het uitvoeren van het akkoord dat werd gesloten tussen de regering en de uitgevers van consumptiecheques betreffende de integratie van deze cheques in de bestaande verkooppunten². Ook moet ervoor worden gezorgd dat voor de handelaars een voldoende lage kostprijs wordt gewaarborgd.

Tenslotte dienen buitenlandse werknemers van bedrijven in de grensregio eenzelfde fiscale behandeling van deze maatregel te genieten als hun Belgische collega's.

---

² Cf. het persbericht van oud-staatssecretaris voor Consumentenbescherming Mevr. Eva De Bleeker <https://evadebleeker.be/nl/nieuwsbericht/detail/consument-moet-kunnen-kiezen-waar-hij-consumptiecheque-gebruikt>

BESLUIT

De Hoge Raad betreurt de invoering van een koopkrachtpremie, die bovendien hoger is dan de coronapremie, tegen de achtergrond van een verslechtering van het concurrentievermogen en van het personeelstekort waarmee de kmo's te kampen hebben. Deze problemen lopen inderdaad het risico te verergeren bij toepassing van het huidige ontwerp van koninklijk besluit.

Teneinde beter gericht te zijn op de begunstigden van deze toekomstige premie en de negatieve impact op de kmo's te beperken, dienen de toekenningscriteria beter te worden gedefinieerd. Zo vraagt de Hoge Raad dat de "hoge" en "uitzonderlijk hoge" winsten in het koninklijk besluit zouden worden gedefinieerd en formuleert hij hieromtrent meerdere aanbevelingen.

Tot slot meent de Hoge Raad dat de onderneming de keuze moet hebben om deze toekomstige premie toe te kennen of niet en het bedrag ervan te bepalen. Hij is eveneens van mening dat het meer aangewezen zou zijn om een dergelijke premie toe te kennen in de vorm van ecocheques in plaats van consumptiecheques, omwille van de lagere kosten voor de werkgever. Indien toch zou worden gekozen voor consumptiecheques, zou erop moeten worden toegezien dat deze in zoveel mogelijk verkooppunten worden aanvaard.
